“Sanayi üretimi kriz öncesindeki seviyelere ulaştı”

M. Rifat HİSARCIKLIOĞLU
TOBB Başkanı
Avrupa Ticaret ve Sanayi Odaları Birliği (Eurochambres) Başkan Yardımcısı
baskanlik@tobb.org.tr

Türkiye 2010’un ilk iki çeyreğinde elde ettiği çift haneli büyümeyle kriz öncesi üretim düzeyini yakaladı. Bu toparlanma sayesinde **kriz öncesi üretim düzeyini yakalayabilen 14 ülkeden biri** olduk. Yılın ilk yarısındaki büyümenin hemen tamamı iç tüketimden ve yatırım harcamalarından geldi. Yurtiçi tüketimin artması sayesinde ticaret ve sanayi sektörleri canlandı. Sanayi üretimi kriz öncesindeki seviyelere ulaştı.

Orta Vadeli Program'ın (OVP) uzun bir bekleyişin ardından açıklanması geçtiğimizin ayın önemli gelişmelerinden biri oldu. Açıklanan program özellikle yaklaşan seçim döneminde sağlam bir çıpa vazifesi görebilir ve piyasalara güven hissi verebilir. Zira kamu maliyesi alanında ortaya konan tablo olumlu bir görünüm vermekte. Bu durum seçim ekonomisi kaygılarını önemli ölçüde gideriyor. Referandumdan çıkan güçlü evet sonrasında seçim ekonomisine ihtiyaç kalmadığı yönünde genel bir algı oluşmuş durumda. Başbakan Recep Tayyip Erdoğan'ın, seçim ekonomisi uygulamalarına geçit vermeyeceğine yönelik kuvvetli açıklamaları, ekonomi yönetiminin bu konudaki taahhüdü ve tecrübesi de piyasalara güven veriyor.

Ekonominin en önemli göstergesi olan büyüme alanında OVP'de daha iddialı bir hedefin belirlenebileceğini düşünüyoruz. 2010'da büyüme % 6,8 olarak tahmin edilmiş. TOBB olarak bunun daha üzerinde bir rakama, % 7,5 civarında bir ekonomik büyümeye ulaşacağımızı öngörüyoruz. 2011-2013 arasındaki üç yılda ortalama büyüme % 5 olarak hedeflenmiş. Türkiye'nin büyüme potansiyeli bunun üzerinde. Ayrıca % 5 civarındaki bir büyüme, ne istihdam sorununa kalıcı bir çözüm getirmeye, ne de Avrupa Birliği standartlarına ulaşmamıza yardımcı olur. Bu açıdan daha yüksek bir ekonomik büyümeyi hedeflemeli ve bu yönde kamu-özel sektör olarak birlikte çalışmalıyız

OVP'de ikinci önemli gösterge, istihdam ve işsizlik. Burada mütevazı bir iyileşme var. Önümüzdeki üç yılda tarım dışında 1,5 milyon, net olaraksa 1,1 milyonluk istihdam artışı bekleniyor. Buna bağlı olarak da işsizliğin 2013'te % 11,4'e gerilemesi öngörülüyor. İstihdam ki bu artışın tamamı özel sektöre dayalı olacak. Özel sektör olarak 3 yılda 1,5 milyon yeni istihdamı sağlayacağımıza inanıyorum. Bu rakamlar % 5'lik bir büyüme hedefiyle de uyumlu. Öte yandan daha yüksek bir büyüme hedefi benimser ve bu hedefle uyumlu istihdam piyasası reformlarını hayata geçirirsek, 3 milyon kişi civarında takılıp kalan işsiz sayısını daha da azaltabilir ve işsizlikte tek haneli oranlara ulaşırız.

Öte yandan programdaki hedeflere ulaşma konusunda riskler de mevcut. Bunu dış ticaret rakamlarında görüyoruz. İhracatın ithalattan daha hızlı artması bekleniyor. Ama döviz kurlarında enflasyonun üzerinde bir yükselme öngörülmüyor. Bu durumda liradaki değerlenme en azından değişmeyecek gibi gözüküyor. En büyük ihracat pazarımız olan Avrupa ekonomisinin canlanması kuşkusuz ihracatımızı olumlu etkileyecek. Ancak bu canlanma başta petrol olmak üzere emtia fiyatlarını da yükselteceğinden, ticaret dengemizi yeniden bozabilir. Bu durumda geriye kalan tek çözüm, yapısal reformlar ile girdi maliyetlerini azaltacak tedbirlerin alınmasıdır.

Dış ticarette giderek bozulan dengeyi düzeltmek için ihracatta rekabeti güçlendirici politikalara ihtiyaç var, enflasyonla mücadele, maliyet artışlarının kontrol altına alınması, üretim maliyetlerinin azaltılması, uygun finansman kaynaklarının temini, kamu kaynaklı vergi artışlarının sınırlandırılması gibi. Ya da kar marjını korumaya yönelik yapısal çalışmalar olabilir; sanayi politikası belirlenerek katma değeri yüksek ürünlerin geliştirilmesine destek olunması gibi. Bu tedbirlerin alınmaması durumunda ihracattaki kayıplarımız sürebilir.

Döviz kurlarındaki gerilmenin durması ve hatta biraz daha yukarı bir seviyede istikrar kazanması herkesi biraz olsun rahatlatabilir. Döviz kurlarındaki gerileme sürerse Türkiye ihracat ve turizm gibi döviz kazandıran faaliyetleri cezalandıran, ithalatıysa teşvik eden bir ülke haline gelir. Burada bir denge politikasına ihtiyaç var. Hem sanayicimiz, turizmcimiz rekabet edebilir olsun, hem de yurtiçinde enerji ve finansman maliyet artışları sınırlı kalabilsin. Ancak bu noktada sorumluluk sadece Merkez Bankası'nda değil, aynı zaman hem maliye politikası, hem de yapısal reformlar açısından hükümette oluyor. Sermaye hareketlerinin serbest olduğu bir ortamda, rekabetçi bir döviz kuru için Merkez Bankası'nın yapabilecekleri sınırlı. Dolayısıyla kısa vadeli sermaye hareketlerini kısıtlayıcı uygulamaların incelenmesinde de fayda görüyoruz.

> Önümüzdeki üç yılda tarım dışında 1,5 milyon, net olarak 1,1 milyonluk istihdam artışı bekleniyor. Buna bağlı olarak da **işsizliğin 2013'te % 11,4'e gerilemesi** öngörülüyor.

Türkiye 2010'un ilk iki çeyreğinde elde ettiği çift haneli büyümeyle kriz öncesi üretim düzeyini yakaladı. Bu toparlanma sayesinde kriz öncesi üretim düzeyini yakalayabilen 14 ülkeden biri olduk. Yılın ilk yarısındaki büyümenin hemen tamamı iç tüketimden ve yatırım harcamalarından geldi. İç tüketimde kriz öncesi düzeyi aştık. Özel sektör yatırımlarındaysa kriz öncesi düzeyin henüz % 6 civarında gerisindeyiz. Yurtiçi tüketimin artması sayesinde ticaret ve sanayi sektörleri canlandı. Sanayi üretimi kriz öncesindeki seviyelere ulaştı.

Türkiye için küresel kriz geride kaldı, ancak kriz sonrası dönemde yüksek büyümeyi sürdürmek için gerekli yapısal iyileşmenin işaretleri henüz ortada gözükmüyor. Büyümedeki yüksek performansı devam ettirebilmek, özel sektör yatırımlarını ve ihracatı artırmak için tedbirlere ihtiyaç var. Zira üçüncü çeyrekten itibaren baz etkisi azalacak. Bu çerçevede iş ve yatırım ortamının iyileştirilmesi büyük önem taşıyor. Ekonomide 2007'den beri ötelenen reformların hayata geçirilmesi, sanayinin rekabet gücünün artırılmasını ve yüksek büyüme oranlarının devamlılığını sağlayacaktır.